

Velja po pošti:

za celo leto naprej . K 28.-
za pol leta " " " 13.-
za četrt leta " " " 6-50
za en mesec " " " 2-20
za Nemčijo celoletno " 29.-
za ostalo inozemstvo " 35.-

V upravnistvu:

za celo leto naprej . K 22-40
za pol leta " " " 11-20
za četrt leta " " " 5-60
za en mesec " " " 1-90
pošiljanjem na dom stane na
sestec 2 K. Posamezne št. 10 v.

SLOVENEČ

Inserati:

Enostolpna petlitrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat " 13 "
za trikrat " 10 "
za več ko trikrat " 9 "

V reklamnih noticah stane
enostolpna garmondvrsta
30 vinarjev. Pri večkratnem
objavljenju primeren popust.

Izhaja:

vsak dan, izven tistih nedelj in
praznikov, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6.
Sprejema naročila, inserate in reklamacije.
Upraviškega telefona št. 188. —

Današnja številka obsega 6 strani.

Drugi govor dr. Šusteršičev v delegaciji.

Visoka delegacija! Prosil bi častito gospodo dovoljenja, da smem posesti z nekaj besedami na generalno debato nazaj in mislim, da tem lažje računam na potrpljenje, ker bom jako ratek.

O zvezah z zunanjimi državami.

Ne bom razpravljaval avstrijskih noranijh zadev, ki so se jih često doticali v polemikah z mojim govorom v orek; notranje politične zadeve namreč po mojem prepričanju ne spadajo v debato. Zato tudi ne bom govoril o prašnju italijanske fakultete, kar so ni večkrat očitali. Pripravljen sem, da lajam na to odgovor v avstrijski državni zbornici in menim, da je to vprašanje le kompromitirano, če se ga razpravlja v zvezi z našimi odnošaji do zunanje sile, do Italije.

Neke druge stvari bi se kratko dotaknil. Očitali so mi, da sem imenoval pravo podlago našim zunanjim zvezam interesno skupnost zvezanih držav in narodov in zlasti ker sem si dovolil trditi, da je Nemčija varovala pri tem le svoje lastne, dobro razume. Nihče drugi, kot ekselencija, visoko častiti gosp. del. baron Gautsch sam e pri tej priliki izrekel svoje prokletstvo nad mano. To prokletstvo pa, ali ako se se izrazil časopisi, ta vboj s leretom, bom lahko mirno prenašal in e se mi očita grda nevaležnost radi ega, ker sem nekaj konstatiral, kar je vozneje v debati zlasti vis. častiti g. lel, vitez pl. Kozlovski istotako, in sicer na izredno primeren način osvetlil — potem bom tudi to pokojno prepašal.

Proti moji skromni trditvi, da je treba položiti zveze na temelje interesne skupnosti, so postavili na drugi strani visoke zbornice teorijo, koje bistvo tiči v tem, da je zveza z Nemčijo glavni gospodi srčna potreba. O tem se seveda ne morem prerekati; če stoji gospoda na tem stališču, naj tudi ostane na njem. Izraziti pa moram svojo željo in trdno prepričanje, in sicer v interesu skupne domovine, da naj vodilni državniki, ki so odgovorni za zunanjo politiko monarhije, nikakor nikdar ne zavzamejo sami stališča, da je treba obravnavati zunanje zadeve kot

srčno potrebo. Do kakih posledic bi to vodilo? Nemški narod v Avstriji ima seveda pravico do svojih srčnih nagnenj. Ker je pa častiti gospod del. eksc. dr. pl. Grabmayr s hvalevredno odločnostjo odklonil privilegirano stališče Nemcev v Avstriji, zato mora priznati tudi drugim narodom v državi isto pravico, da sklepajo zveze po svojem srcu. (Del. pl. Grabmayr kliče vmes.) Do kakih posledic pa pridemo potem? Te vleče srce v Nemčijo, druge k Italiji, so tudi taki, ki imajo srčna nagnenja do Rusije, drugi do Anglije, gospode soc. demokrati n. pr. v zadnjem času srce močno vleče k Portugalski (veselost) in posledica bi bila, da bi morali slednjič skleniti zveze z vsemi evropskimi državami, če bi hoteli vpoštevati srčna nagnenja vseh ljudstev monarhije. (Klici: To bi bilo najboljšo!)

Udobno bi to seveda bilo v časih miru, če bi pa nastali konflikti med našimi zavezniki, bi prišli mi v to situacijo, da bi morali redno čakati šele izida prve bitke, predno bi se odločili, katere zveze naj se zvesto držimo. (Veselost.)

Do takih posledic torej dospe, kdor smatra politiko srca za določujočo smer našim zunanjim odnošajem. Ostanimo le na trdnih tleh skupnih interesov, potem se bomo vedno našli, ker vsaj skupna blaginja monarhije naj nam sega vsem enakomerno do srca.

Nathan in Rim.

Sedaj bi še omenil neko vprašanje, ki se ga nisem hotel dotakniti, a se mi ne smem izogniti, ker se je od druge strani o tem govorilo in ne smem molčati kot prepričan katolik — mislim zadevo z rimskim sindakom Nathanom. Rimski sindak, gospod Nathan, je gotovo notranja zadeva Italije. Ni pa res in z vso odločnostjo je treba zanikati, da bi bil sv. oče notranja zadeva Italije. Sv. oče je glavar katoliškega sveta, zato se ne more v njem videti notranjo zadevo Italije in tudi njegovo razmerje do Rima, do njegove prestolice ni nikaka notranja italijanska zadeva.

Znano je, da tega tudi vlada Viktorija Emanuela II. ni zanikala. Kolikor se spominjam, je poslala vlada Viktorija Emanuela II. takoj po zasedi Rima okrožnico na vse sile, v kateri jim zagotavlja, da bo ostal Rim za vedno častna prestolnica sv. očeta. Če je torej obravnavala vlada Viktorija Emanuela II. sama vprašanje prestolice sv. očeta kot mednarodno vprašanje, po-

tem gotovo nihče ne more zameriti katolikom vsega sveta, če zavzemajo isto stališče in sicer brez ozira na njih versko zavest, ki jo tudi lahko izražajo vedno in povsod kot svobodni državljani. In te pravice si ne bodo pustili kratiti.

Se na eno reč bi opozoril. Nikoder niso obsojali Nathanovega nastopa s tako odločnostjo in takim povdarkom. Letos sem bil slučajno dne 20. septembra v Rimu. Sicer nisem čul Nathanovega govora, vendar pa sem ga bral in zlasti polemike, ki so se nato pojavile v italijanskih listih.

O tem Vam nekaj povem, gospoda moja. Ne navajam italijanskega kat. časopisja, le liberalno in sicer mero-dajno italijansko liberalno časopisje. Imenujem »La Tribuna«, »Giornale d' Italia«, imenujem milanski »Corriere della Sera«. Vsi ti listi so označili Nathanov nastop unisono kot brez-taktnost in so izjavili, da je presegel Nathan svoj delokrog kot rimski sindak in so slednjič pristavili, da je govoril brumni Nathan o rečeh, ki nič ne razume o njih. (Odobranje.) Ostro in odločno je zavrnilo merodajno ital. liberalno časopisje sindaka.

Lahko Vam rečem, da je zbudil nastop sindakov v veliki masi ital. ljudstva silno mučno pozornost. Res je, reklo »Roma intangibile« jako vpliva na ital. ljudstvo, a bodite uverjeni, da živi v veliki masi italijanskega ljudstva še drugo reklo, ki je manj glasno, a tem globokeje živi v srcu, to je »Papa intangibile«. Vodeče javno mnenje v Italiji stoji na stališču »Roma intangibile« kot sklepem kamenu v zgradbi italijanskega narodnega edinstva, hkrati pa so tudi merodajni liberalni krogi v Italiji na stališču, da je treba pustiti svetega očeta, naj izvršuje svoje visoko zvanje v miru in svobodi in naj uživa vse časti ki mu pripadajo kot glavarju katoliške cerkve. Več kot preveč pa mislim, da je, če se obravnava od neitalijanske strani celo v visoki delegaciji ta zadeva na način, ki ne odovarja niti liberalnemu mnenju v Italiji.

Državni zbor.

Na dnevnem redu prve seje državnega zbora dne 24. t. m. sta sledeči dve točki: 1. Nadaljevanje razprave o predlogu draginskega odseka z ozirom na oddajo javnih del in za ustanovitve zaklada za stanovanja. 2. Poročilo o nepotrjenih volitvah. V prvi seji se

predloži proračun in začasni proračun. Tistih 110.000.000 kron, ki jih zahteva začasni proračun, ne porabijo zgolj za investicije državnih železnic, marveč tudi za izpopolnitev telefonskega omrežja. Takoj, ko se snide državni zbor, imajo sejo načelniki klubov. V seji dne 25. t. m. se izvolijo delegati. Državni zbor bo zboroval vsak dan, tudi ob sobotah in ob ponedeljkih. Gosposka zbornica se izjavo, ki bo 31. decembra. Nemška narodna zveza ima skupno posvetovanje 23. t. m. Razpravljali bodo o političnem položaju in o italijanskem vseučilišču. Gosposka zbornica razpravlja v seji dne 24. t. m. o postavi, po kateri se oproščajo pristojbin in kolkov spisi, ki se tičejo deželne kulture.

X. ogrski katoliški shod

se je te dni v Budimpešti zaključil. Pomemben uvod katoliškemu shodu je bila 12. t. m. konferenca ogrskih škofov, ki so se posvetovali o važnih cerkvenih in šolskih zadevah ter so poslali papežu udanostno izjavo, v kateri se protestira proti postopanju rimskega župana Nathana. Ta protest je našel pri javnem otvoritvenem zborovanju mnogo odmeva. Zanimivo pa je, da je bil pri tem javnem protestu navzoč tudi ogrski naučni minister grof Zichy. Bogve, ako bo kdo izmed ogrskega liberalnega tabora napadel Zichyja, ker se je udeležil protesta. Izredno številno je bila letos zastopana na Ogrskem katoliškem shodu inteligenca, zlasti meščanstvo. V okviru katoliškega shoda je tudi zborovala največja organizacija na Ogrskem, ki šteje 250.000 članov, namreč katoliško ljudsko društvo. Bila so ločena zborovanja za Ogre, Nemce in Slovence, z ogrskimi, nemškimi in slovaškimi govorniki. Vsa zborovanja pa so bila številno obiskana in vsi so bili edini v svoji katoliški veri. To je znamenje, da se tudi na Ogrskem morejo rešiti narodnostni razpori samo na krščanski podlagi, ne pa s političnimi kravjimi kupčijami. Važno je tudi, da je igrala na ogrskem katoliškem shodu važno ulogo tudi dnevna politika. Napovedan govor podpredsednika ljudske stranke, Štefana Rakovskyja, je pač odpadel, ker se je moral Rakovsky udeležiti zasedanj delegacij. Zato pa je poudarjal v svojem končnem govoru

LISTEK.

Izpod Kuma.

Dr. L. Lénard.
(Konec.)

Nekoč je vstopil v Radečah mimo-rede v neko gostilno tam sredi trga. Prva, velika soba je bila slabo opremljena, tla nesnažna, mize nepokrite. Iz nje so peljala vrata v drugo manjšo, »gospodsko sobo«. Tam je bila miza pokrita z belim prtom in na mizi sta stala dva šopka cvetlic. Pri mizi je pa sedelo nekaj ljudi in med njimi tudi ona, njegova neznanka. Nekaj ga je kar potegnilo, da bi vstopil v drugo sobo, se vse-tudi k pogrnjeni mizi in zaklical: »Jaz tudi plačam, in kdor plača, naj uživa.« Toda še predno je mogel priti do kakšnega sklepa, mu je že zastopila pot rdečelična natakara in pokazala na rdeče pobarvano in s pijačo polito mizo v prvi sobi:

»Tukaj je prostor!«

Janez se vsede k mizici, iz one sobe po štrle nanj izbuljeni obrazi porogljivo in izživajoče. Dva mlada človeka sta se zasmejala in ona se je nasmehnila tudi. Kdo ve, zakaj se je smejala?

Morda zato, ker je tako nerodno stopil?

Morda ji je bila všeč njegova kre-pka, lepo zraščena postava?

Morda je spoznala v njem svojega neznanega znanca?

Kdo ve, zakaj se je zasmejala? Toda Janeza je pogrel njen smehlaj v dno duše. Toliko bolj je pa tudi občutil ves prepad med njenim svetom in med svojim. Kaj bi dal, da bi ga izenačil!

Takoj nato se je pa zgodil sledeči dogodek:

V sobo je stopila velika družba. Počasi in okorno so se spravili notri. Poznalo se jim je, da niso navajeni stopati po takih prostorih, in silno resni so bili njihovi obrazi, primerni resnemu opravilu, katero so ravnokar izvršili. Doli s Kuma so namreč prišli k notarju delat ženitovansko pismo in se-daj so se hoteli pokrepčati po dovrše-nem opravilu. Saj jih je pa tudi pošteno izmučila dolga pot, še bolj pa govorjenje in dolgotrajno obravnavanje, in postali so lačni in žejni. Sedaj je vse dogovorjeno in podpisano in lahko se z mirno vestjo pokrepčajo.

Nevestin oče se je vsedel v kot za mizo, drugi pa v krogu k njemu na desno in na levo. Kmalu je bilo naročeno in natakara je prinesel na mizo veliko skledo juhe z veliko žlico, potem pa vsakemu gostu krožnik in žlico. Nevstin oče prime za veliko žlico, da

si nalije juhe na krožnik in izpregovori mimogrede glasno in kakor sam zase:

»O ja! Star sem že, pa še nikdar nisem s krožnika juhe jedel!«

Družba v drugi sobi, ki je poprej začudeno gledala nove goste, je izbruhnila v glasen smeh, a eden onih mladih gospodičev ga je vprašal glasno iz druge sobe:

»Iz česa pa jeste pri vas juho? Ali iz peharja?«

»Iz peharja pa ne, iz peharja! Iz skleda pa, iz skleda!« odgovoril je nevestin oče ravnodušno.

Še bučnejši smeh iz druge sobe mu je bil v odgovor.

Potem se je parlamentiranje med sobama pretrgalo. Gostje v drugi sobi so začeli krikljivo med sabo razpravljati najprej o neumnosti in surovosti ljudstva, ter so si pripovedovali razne robate dogodke. S tega predmeta so prišli na politiko, s politike so se spu-stili na versko polje, dalje so zabredli med filozofična vprašanja, naprej bi pa tudi nobeden filozof ne mogel slediti njihovim pogovorom, ker so bili že pre-več prevzeti od alkoholnih duhov. Novi gostje v prvi sobi so pa z velikim tekotom jedli juho in potem goveje meso. Poznalo se jim je, da so bili lačni in utrujeni od nenavadnega opravka. Največ sta jedla nevestin oče in mladi ženin. Samo nevesta je sedela bolj na strani

in je bila nekam zamišljena. Bog ve, kaj je premišljevala! Najbolj je jedla velike žemlje, kakor se dobe samo v našem trgu. Ena naša za štiri ljubljanske, pa se ne bom zlagal. Nevstin oče jo je pa neprenehoma navduševal:

»Le jej žemlje, le! Saj jih že nisi, odkar si bila pri birmi!«

»Pa jih spet ne bo, dokler ne bo poslala h krstu,« dodal je ženinov oče.

»Takrat bo pa pogača,« pritrdil je ženin.

Tako so se pogovarjali in jedli s slastjo svoj obed. Samo dva človeka sta bila pri vsem tem neudeležena. Janez je sedel sam za svojo mizico, a v njegovi duši je vse kipel. Globoko ga je razburila zavest, da spada tudi on v to družbo obsojenih, da delajo in trpijo, hodijo okrog umazani in raztrgani in so drugim v zasmehovanje in zaničevanje. In tam v drugi sobi, ki je njemu nepristopna kakor izgubljeni raj, sedi ona, njegova neznana znanka in gleda nanj. Med njim in med njo je pa velik prepad in ona ne sme k njemu, on pa ne k nji!

Ona je med tem že izginila iz druge sobe, da Janez niti ni opazil kedaj in kako. Morda ji je bila neuspešna njena družba, morda se ji je kam mudilo? Kdo ve?

Janez je bil v obraz rdeč kakor rak in pest je tiščal ob mizo. Rad bi skočil

škof grof Mailath, kako je potreba, da se katoliki udeležujejo dežel. politike. Komers, ki ga je priredila ljudska stranka na čast svojim somišljenikom, ki so se udeležili katoliškega shoda, pa je bil tako številno obiskan ter je bil tako sijajen, da se je izkazalo upanje liberalcev, da je poraz ljudske stranke pri junijskih volitvah ji prizadel smrti udarec, kot ničev. Ako tudi se je ob priliki ogrskih državnozbornih volitev v juniju trdilo od strani vladnih strank, da more pripadati vsak katolik brez škode za svoje katoličanstvo katerikoli stranki, in ako se je bilo doslej naziranje, da razpolaga sedanji naučni minister z 60 do 80 katoliki v vladni večini, potem je nudil ta katoliški shod ogrski ljudski stranki v tem oziru primerno zadostilo, če tudi na podlagi žalostnega dejstva. Od vseh katoliških članov 48 strank v ogrskem državnem zboru so se udeležili katoliškega shoda samo štirje poslanci (grof Apponyi, grof Bathiany, Saphy in Emil Nagy). Izmed ljudi grofa Andrassyja ni bilo nobenega in od nacionalne delavne stranke razun ministra Zichyja samo grof Zselensky. Iz tega se more sklepati, kolike »vrednosti« so oni liberalni »tudikatoliki« za katoliško stvar v in izven parlamenta. Veliko zanimanje in navdušenje je vzbudil na ogrskem katoliškem shodu pismeni odgovor prestolonaslednika, ki je v posebno pristranem smislu pozdravil katoliški shod.

IZ DELEGACIJ.

Včerašnje sejo delegacij je otvoril dr. Glabinski ob enčetrin deset dopoldne. O vsebini govora vojnega ministra smo že včeraj poročali, kakor tudi, da je bil vojni proračun odobren. Delegacija je na to obravnavala mornariški proračun. Grof Latour je zahteval program za zgradbo ladij. Mornariški poveljnik grof Montecuccoli se je zavzemal za močno mornarico z gospodarskega in s stališča velevalisti in da štiti naše morskobno obrežje. Želi, da se zveže Dalmacija po železniških progah. Vojne ladje moramo graditi ob času miru, da jih imamo ob slučaju vojske. Naša država ne sme zaostati za drugimi državami. Delegacija je odobrila proračun mornarice.

POGAJANJA MED ČEHI IN NEMCI IZJALOVLENA.

Veleposelniki so po grofu Clam-Martinitzu naznanili višjemu deželnemu maršalu, da je zdaj brezuspešno še nadalje posredovati med Nemci in Čehi, ker se je izjalovila pravna akcija.

TRŽAŠKI DEŽELNI ZBOR ZAKLJUČEN.

Včeraj je bilo zaključeno zasedanje tržaškega deželnega zbora.

KOŠUT NAPOVEDUJE OBSTRUKCIJO.

Košut napoveduje obstrukcijo, ker namerava vlada v prilog Hrvatov izpremeniti železniško pragmatiko. Hieronymi je izjavil, da hoče izpopolniti zgolj pomanjkljive Košutove odloke in da se skliče v ta namen enketa. Vladni krogi se že pripravljajo zlomiti Košutovo obstrukcijo s tem, da bodo dokazali, kako da je gospodaril Košut kot minister.

BOSENSKI MOHAMEDANCI PROTI PTUJCEM.

Voditelj narodnih mohamedancev, Arnavtović, proglašuje boj proti ptujcem do noža. Napoved boja utemeljuje, češ, da je uradništvo agitiralo proti njegovi stranki.

BOJ PROTI GOSPOSKI ZBORNICI NA ANGLEŠKEM.

O postavi, ki se peča z omejitvijo pravic angleške gospodarske zbornice, se bo posvetovala tudi zbornica lordov. Asquith hoče zbornico na vsak način razpustiti potem, ko reši proračun.

TAFT PROTI ANEKSIJI PANAME.

Taft je govoril na banketu, ki ga je priredil njemu na čast predsednik panamske republike. V svojem govoru je izjavil, da Zjedinjene države ne bodo anektirale Paname, razen če bo to zahtevalo panamsko ljudstvo.

Dnevne novice.

+ **Protestni shod za Ljubljano in okolico.** V nedeljo ob 4. uri popoldne se bo vršilo v veliki dvorani »Uniona« veliko protestno zborovanje za Ljubljano in okolico proti nesramnemu žaljenju svetega očeta po vodji framasonov, rimskem županu Nathanu. Govori načelnik S. L. S. dr. Ivan Šusteršič. Prosimo vse somišljenike, da se zborovanja gotovo udeležijo.

+ **Burian.** Graška »Tagespost« objavlja uvodnik, v katerem se peča s pozicijo skupnih ministrov po zasedanju delegacije. Po oceni Aehrenthala prihaja k Burianu in piše doslovno: »Slabše kakor Aehrenthalu se je godilo njegovemu tovarišu, ki upravlja državni zakladni urad. Če je dobil Aehrenthal le nekaj črnih pik, so ostale na Burianu pege kljub temu, da se je gladko rešil njegov proračun. Z njegovo bosensko politiko niso zadovoljni ne v državnih deželah, ne izven njih in če je bil za zdaj tudi odklonjen lisičje zviti dr. Šusteršičev manever in njegov predlog o nezaupnici Burianu, se le čuti, da nimamo v tem slučaju opraviti s čisto in pravilno likvidacijo, marveč z moratorjem, ki nikakor ne izključuje, da mu sledi konkurz. Vsi podporni poizkusi, ki so jih napravili zadnje dni, ne morejo izbrisati tega vtisa. Gospodu pl. Burianu pride zdaj še prav okolnost, ker ni še pojasnjeno državno pravno stališče državnih dežel in pa, ker se je splošno želelo, da se izognemo neprijetnemu latentnemu vprašanju; torej pomožno sredstvo, ki pa trajno ne bo moglo držati. Burianova naloga bi morala biti, da pripravlja rešitev tega vprašanja, ne pa, da se skriva za njim. Zdaj se je sicer s tem rešil, prihodnjici — in to ne traja dolgo — ga lahko uniči.«

Jasna slika nemogoče Burianove pozicije se je podala ob njegovem dolgem govoru v avstrijski delegaciji, ko se je zagovarjal zoper kritike svojega delovanja, zlasti proti dr. Šusteršiču in dr. Bärnreiterju. Delegacija je sprejela njegov zagovor z ledenim molkom. Četudi je vsled sestave delegacije (tretjina iz gospodarske zbornice!) vsak skupni minister v srečnem položaju, da se njegovi govor-

niški proizvodi presojaajo z vso dobrohotnostjo in se v obče ne štedi napram ministrom z odobravanjem — je vlada uprav grobna tišina, ko se je Burian vsedel po poldrugournem govoru.

+ Iz liberalnega političnega špitala.

»Združili« so se ljudje, ki so si drug drugemu predbacivali najgrša svojstva, pa še ne preklicali! Današnji liberalni listi priobčujejo: »Pristašem narodno-napredne stranke! Z ozirom na bližajočo se velevažne občinske volitve v Ljubljani in na splošni politični položaj, se je doseglo v narodno-napredni stranki med obema strujama sporazum in ustvarila podlaga za uspešno udeleževanje strankinega kulturnega, gospodarskega in političnega programa. Izvrševalni odbor narodno-napredne stranke ob tej priliki obžaluje medsebojne osebne napade strankinih pristavev, ki so se dogajali v zadnjem času v naprednem časopisju ter pozivlja vse pristaje k složenemu pozitivnemu delu. V Ljubljani, dne 18. novembra 1910. Za izvrševalni odbor narodno-napredne stranke: Ivan Hribar, t. č. predsednik. Dr. Ivan Tavčar, t. č. podpredsednik.« — Treba je prečitati le par prejšnjih števil glasil mladinev in starinov, da se spozna kakovost »združenih« in potem je vsakemu pametnemu človeku jasno, da to združenje ne more na kvaliteti stranke nič spremeniti. »Rak-ran«, o katerih so govorili starini in mladini, ni bilo mogoče izrezati, ker so se pokazale za — neozdravljive. To pomenja izjava Hribarja in Tavčarja! Upajmo pa, da bodo ozdravljivi ljubljanski volivci, ki so že dovolj tlačanili — osebnim kultom. Mladini pravijo, da se naj starini tega kompromisa nikar preveč ne vsele. Pravijo, da so potrebovali za sedaj kompromis, da utrdijo svoje glasilo in ga ubranijo škodljivih napadov, sebe pa iz zadnjih afer zopet rehabilitirajo, da jih napadi »Narodovi« popolnoma ne onemogočijo. Ko se mladini posuše in nabere dovolj novega smodnika, ho zopet pričelo pokati po starinih. Končala se bo stvar z brezplivnostjo in končno politično smrtjo starinov. Pododovati pa mladini ne bodo imeli mnogo, ker bo liberalnemu političnemu špitalu vsak pameten človek pravočasno obrnil hrbet. Z »rak-ranami« imajo ljudje neradi opravka. Krepka izolacija te neozdravljive bolne stranke za slovenske razmere in za razvoj Ljubljane najbolj zdrava!

+ Vabilo na zborovanje podružnice

»Slomškove zveze« za kamniški okraj, ki bo dne 19. novembra t. l., ob 1. uri popoldne v šoli v Kamniku. — Vspored: 1. Pozdrav predsednika. 2. Predavanje: »O početnem risanju«, gđc. učiteljica A. Troš. 3. Predavanje: »Palestina«, č. g. župnik A. Merkun. 4. Slučajnosti. — Pridejo naj vsi člani in naši prijatelji, saj je pokazal naš zadnji sestanek, zborovanje ter predavanje mnogo zanimanja. Pridejo naj tudi oni večni selilci, ki se vozijo vsak prosti dan v Ljubljano!

+ **Predavanje v »Domagoju«.** V H. K. A. D. »Domagoj« v Zagrebu predaje dne 20. o. m. gosp. Fr. Tersegla o temi: »Pomen religiozne in etične vzgoje za katoliškega inteligenta«. Preda-

vanje bit će u nedjelju u 5 sati p. p. u dvorani »Djetićkoga društva«. Za predavanje vlada osobito u zagrebačkim djačkim krugovima veoma velik interes.

+ **Skioptično predavanje na korist »Slovenski Straži« v Vipavi.** V nedeljo ob sedmih zvečer se vrši v telovadnici Orla v Vipavi skioptično predavanje: »Slovenec v Jeruzalemu«, predava jeruzalemski romar. Vstopnina sedež 20 vin., stojišče 10 vin. Čisti dobiček je namenjen »Slovenski Straži«.

+ **Župnija Bohinjska Bela** je podeljena č. g. Karolu Čerin, kn. šk. tajniku v Ljubljani.

+ **Prezentiran** je za izpraznjeno župnijo Zelimlje č. g. Bertold Bartel kaplan v Sostrem.

+ **Nevarno obolel** je kardinal nadškof Puzyna.

— **Zavarovalna dolžnost diurnistov.** O tem se nam danes nekoliko drugače poroča z Dunaja: Koroški deželni urad splošnega penzijskega zavoda je izjavil, da je pri celovškem magistratu nastavljeni diurnist Jožef Miteregger poverjen zavarovalni dolžnosti, čemur pa je mestni magistrat ugovarjal, češ, da se diurnista ne more kvalificirati kot uradnika, ker rda nima opraviti s pretežno duševnim delom. C. kr. namestništvo v Gradcu je razsodilo, da spada diurnist v vrsto uradnikov, ker je plačan mesečno, in se ga mora vsled tega zavarovati. Notranje ministrstvo pa je odredilo, da diurnisti ne spadajo v prisilno zavarovanje. Proti tej odločbi ministrstva se je vložil vsklik in upravno sodišče, ki pa je pritožbo splošnega penzijskega zavoda zavrnilo kot neutemeljeno, češ, da se dotičnega diurnista ne more kvalifikovati kot uradnika, ker obstoji njegovo delo samo v prepisovanju aktov, kar pa se ne more smatrati kot duševno ali pretežno duševno delo.

— **Kirurški sanatorij** so otvorili v Gorici zdravniki dr. Weinlechner, Kurner in Pavia.

— **Povišanje cen tobačnih izdelkom.** Glede na nameravano povišanje cen tobačnih izdelkom se zopet poroča, da ne bodo povišali cene cigaretam šport in pa cigaretam, ki se prodajajo po 1 v komadu. Cena vsem drugim cigaretam se zviša 1 do 2 v pri komadu. Če bodo podražili tudi cenene smodke, še ni znano, pač pa bo stala Portorico 9 v, viržinka 12 v, britanika 16 h, trabuka 18 v in Regalitas 20 v. Cigaretnemu tobaku ne povišajo cene, pač pa znižajo težo od 35 na 28, od 30 pa na 23 gramov.

— **Nova uvedba v zagrebškem gledališču.** V zagrebškem gledališču so nabavili napravo, ki proizvaja takozvan mrzel ogenj, pri katerem ni nobene nevarnosti vžiga, a vendar izvrstno zadošča za iluzijo ognja in dima.

— **Mestnega gospodarskega uradnika** nastavi zagrebški magistrat; v dila bo arovizacijske posle.

— **Aranitzky** je baje že podal svojo ostavko. Kolikor se da sklepati iz hrvaških listov, koalicijska na ta lim bana Tomasića ne bo nasedla in bo preko te osebnih zadev za Aranitzkyom ostala pri svoji zahtevi glede železniške pragmatike.

— **Slovenski visokošolci v tujini.** V soboto dne 12. t. m. se je vršil ustanov-

pokonci, udaril s pestjo ob mizo in zakričal: »Sem, če ste za kaj!« In polomil bi kosti vsem skupaj. A kaj bi s tem dosegel? Prišli bi žandarji in ga odpeljali, oni bi se pa njemu smejali. Dobil bi morda par mesecev, sedaj ko je največ dela in zaslužka.

Na svetu je že taka pravica. Ako fant zarogovili in prešteje komu nekoliko kosti, ga zapro za nekaj mesecev, ako pa kdo izmed njih, ki sede v drugih sobah, naredi še kaj hujšega, ga toliko časa kreiskujejo in preiskujejo, da ga spoznajo za nedolžnega.

Janez se je premagal, dasiravno je vse v njem kipelo. Ko je pa prestopil prag gostilne, je že dozorel v njem sklep:

»Jaz moram podreti to mejo, pa naj stane kar hoče! Jaz moram proč odtod v svet!«

In v svoji domišljiji si je že ustvaril celo prihodnost, kako pojde v svet, daleč, daleč, če treba celo v Ameriko. Oče mu bo branil, mati bo jokala, toda on pojde. Tam zunaj je življenje in denar. Delal bo, varčeval bo, gledal bo in opazoval. Potem bo pa prišel zopet domov, zaraščen in zagorel, v lepi črni obleki in z lepno kravato in srebrno uro. Prišel bo in se vsedel, kamor bo hotel in nikdo ga ne bo mogel porogljivo gledati.

Od tega časa je pričel Janez še bolj tičati v knjigah. Nemško slovnico je znal menda že na pamet, kar mu je dajalo precej veliko samozavesti, dasiravno ni znal prav povedati ne enega

nemškega stavka. Potem je pa pričel iskati še drugih knjig.

Nekoč sem šel doli po stopnjicah Katoliške tiskarne. Med drugim in tretjim nadstropjem me sreča krepek mladenič širokega obraza in mehkih sivih oči. Pohlevno se mi odkrije in me vpraša, kje se tukaj dobe »Pasjeglavci«. Pogledam ga začuden in v prvem trenutku se nisem mogel spomniti, da misli knjigo »Pasjeglavci«. Potem ga pa vprašam, kje je zvedel za to knjigo.

»V »Domoljubu« je bilo pisano, da se dobe v Ljubljani »Pasjeglavci.«

Rekel sem mu, da naj gre v Katoliško bukvarno, kjer mu bodo postregli. Kako je opravil, ne vem, videl ga nisem potem več.

Odslej je vedno v vsakem prostem trenutku tičal v knjigah in čital, a najbolj so mu bile všeč knjige, ki govore o širokem svetu in o daljnih krajih. Neki je dobil neko staro veliko nemško knjigo s slikami. Menda je bil vezan letnik kakšnega starega nemškega časopisa. Večkrat je sedel zamišljen nad to knjigo in gledal slike tujih krajev ter skušal razvozljati podpisi.

»Koliko je po svetu ljudi in kako lepo so oblečeni,« — pomišljeval je. »Povsod žive ljudje, samo pri nas je umiranje. Zakaj ne moremo živeti tudi mi?«

V takih mehkih trenutkih mu je prišla vedno zopet na misel ona, njegova neznana znanca, o kateri si ni upal vprašati niti imena. Kaj mu tudi

pomore zvedeti, kdo je ona, ako ji pa niti ne more povedati, kako velikokrat misli nanjo. Ustrašil se je celo sam svoje misli in zarudel sam pred sabo.

Kaj, če bi kdo zvedel za njegovo skrivnost? Ljudje bi mislili, da je prišel ob pravo pamet. Kako bi zamogla biti ljubezen med njim in med njo, ko je pa med njima tako velik prepad! Ako bi bil on vsaj delavec v tovarni, ki preživi svoj teden v prahu in nesnagi, v nedeljo pa sleče modro bluzo, se preobleče v črno obleko, počese in umije, ter izgleda kot gospod!

Ne! Svoje skrivnosti ne zaupa nikomur in celo sam ne mara misliti nanjo. Pred vsem hoče postati človek iste vrste kot so vsi drugi ljudje. Hoče v svet in pretrgati ozko ograjo, ki ga oklepa, kakor junca v hlevu. Kadar se bo vrnil z velikimi izkušnjami iz širokega sveta, z denarjem v žepu, z imenom, da bodo o njem pisali časniki in bo imel pravico vstopiti v vsako družbo, takrat bo vprašal takoj gori na Zidanem mostu za kolodvorom:

»Kdo je ona?« — — —

Šele takrat, poprej pa nikdar ne!

Ko sem prišel nekoč zopet domov doli pod Kum, sem zvedel slučajno, da je Janez odšel z doma.

»Kam je odšel?«

Nikdo ni vedel natančno povedati. Njegovi starši so mi rekli, da je šel z nekimi tovariši gori »Oberštajersko«, od tam pa da je še dalje; zadnjič jim je pisal iz Oberštajerskega ter

jim naznanjal, da je srečen in zdrav in da gre sedaj nekam daleč, od koder jim ne bo mogel veliko pisati. Ako se mu bo zgodila kaka nesreča, bodo že zvedeli.

»Ali misli priti še kdaj domov?« sem vprašal.

»Pravi, da misli, toda koliko ljudi misli, pa se izgubi v tujini.«

»Zakaj pa tišče tako ljudje med svet?«

»Bog vedi! Mlada kri, kaj se hoče. Lakote tudi pri nas nikdo ne umrje. Živi se že še, hvala Bogu. Toda naša mladina ni več za ta kraj. Kmalu pojde vse in ostale bodo samo stare korenine.«

»Pokopati vas bodo že prišli.«

»Gori k svetemu Križu nas bodo menda že spravili. Potem naj bo pa, kakor hoče. Naj dela za nami mladina kakor more. Mi smo jim zapustili te-le bregove in jarke, kakor smo jih sprejeli. Naj pa naša mladina naredi iz njih vrtove, če more. Pota so nas v tujino dovolj.«

Od takrat nisem nikdar več ničesar slišal o našem Janezu. Očeta so pokopali gori pri svetem Križu, mati mol v zaprku očenaše, doma gospodari hči, ki se je omožila z nekim človekom, ki si je prislužil precej denarja, ko je delal v Trbovljah. Ne gre jima slabo, trpita pa, trpita, kot pri nas vsi ljudje, kjer je delo težko in zemlja bregovita.

ni občni zbor kluba slovenskih trgovskih visokošolcev v Kolinu ob Renu. Pri tem zborovanju se je sklenilo opustiti prvotno nameravani naziv »Balkan« ter se je klubu nadelo ime »Gorupa«. Pri ustanovnem obnem zboru je bil izvoljen sledeči odbor »Gorupa«: stud. oec. publ. France Rus, predsednik; cand. oec. publ. Janko Bukovec, podpredsednik in blagajnik; stud. oec. publ. France Štajer, tajnik in knjižničar. Klub ima svoje redne sestanke s predavanji in diskusijami vsako soboto ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih Köln, Severinstrasse 97, I. Etage. Vsako prvo soboto v mesecu se vrši zabavni večer. Klubu so posebno dobrodošli rojaki, ki bi slučajno potovali skozi Kelmorajn. V soboto 19. t. m. predava tovariš Krašovic o temi: »Moderni problemi obljudenja s posebnim ozirom na Malthusovo teorijo in žensko vprašanje«.

— **Župnik I. Renier** se je prostovoljno odpovedal župniji in se nastanil na svojem posestvu pri Krškem.

— **Profesor cerkvenega prava na zagrebški bogoslovni fakulteti**, dr. Ferdo Belaj, je na lastno prošnjo umirovljen. Vlada mu je izrazila priznanje za uspešno dolgoletno delo.

— **Povodnji v Istri**. Jug je napravil v Istri veliko škode. Osobito veliko so trpele koprke soline. Piran je bil deloma poplavljen. Rovinjski kolodvor je znatno poškodovan. V Ogleju je povodenj porušila tri ribiške kočice. Voda je stala poldrug meter visoko.

— **Bosenskemu saboru odpovedano stanovanje**. Sarajevski magistrat je satoru, ki zboruje v mestni posvetovalnici, odpovedal stanovanje. Izvolili so odsek, ki naj skrbi za streho saboru drugod.

— **Za organizacijo zadrške državne policije** se prično v kratkem potrebna predela.

— **Stekel pes ugriznil 18 oseb**. V Sarajevu je stekel pes nekega turškega mesarja popadel 18 oseb, med njimi tudi več policijskih stražnikov. Ogrizel je tudi več drugih psov. Vse ogризene osebe so poslali v budimpeštansko Pasterjevo bolnico.

— **Saški kralj** je zopet prišel na lov v trbiško okolico. V četrtek se je pripeljal v Trbiž in takoj šel s precejšnjim spremstvom v Malborjet. Za ponedeljek je naprosil g. dekana v Trbižu, da bo ob njegovi navzočnosti zanj maševal. Na Trbižu ostane letos 14 dni.

— **Kat. slov. izobraževalno društvo v Domžalah** vabi k veselici ki jo priredi v nedeljo dne 20. novembra v »Društvenem Domu«. Začetek točno ob pol 4. uri popoldne. Vstopnina: Sedeži po 1 K; stojišča zadaj 60 v, ob strani 40 v. Spored: 1. K. Svoboda: Pepek, koračnica, društveni orkester. 2. Jak. Aljaž: Opomin k veselju, mešani zbor. 3. B. Ipavec: Domovina, orkester. 4. F. Kimovec: Venec gorenjskih, mešani zbor. 5. J. Hausman: Nočni straž, polka, društveni orkester. 6. A. Nedved: Naša zvezda, mešani zbor. 7. * * *: »Rdeči nosovi«, burka v enem dejanju. 8. Dr. Krek: »Tri sestre«, igra v treh dejanjih.

— **Promocija**. Absolv. med. Andrej Jenko, doma iz Lipice pri Škofji Loki, ki je napravil zadnja dva rigorosa z odliko, promovira za doktorja vsega

zdravilstva v slavnostni dvorani dunajskega vseučilišča dne 25. t. m.

— **Za velikega župana varaždinske županije** je imenovan Stjepan pl. Be-lošević.

— **Kolera na Hrvaškem**. V Djaikovskem okraju so na novo obolele na koleri tri osebe, dve od njih sta umrli. V Bršadinu je en nov smrten slučaj. V Osjeku sta na novo obolela dva delavca sladkorne tovarne. V Golubincih je umrla ena ženska.

— **Smrt vsled žganja**. Zidar Franjo Schwarz v Zagrebu, rojen Štajer, se je 16. t. m. opil z žganjem, kakor je to bila njegova navada. A topot zadnjič. Zavlekel se je v nek hlev, kjer je padel v nezavest in kmalu potem umrl.

— **Umrli** je v Vinkovcih hrvaški pisatelj Ivan Kozarac, nečak pokojnega romanopisca Josipa Kozarca. — V hrvaški deželni blaznici pri Zagrebu pa je umrl Stjepan pl. Černić, bivši nadporočnik in potem fotografski umetnik.

— **Pravila Hrv. časnikarskega društva** je hrvaška vlada po celih treh letih sedaj vendar potrdila.

— **Cerkveni roparji prijeti**. K zagrebškemu pozlatarju Schönbuchnerju je minulo sredo prinesel nek fant na prodaj več cerkvenih predmetov, zlasti en kelih. Ko je takoj na to vstopil nek drug mož, je fant pobegnil. Že zvečer se je policiji posrečilo fanta in tudi njegove pomočnike prijeti in zapreti. Ti so: 17letni potepuh Ivan Krčelič, Jevšenak in Franjo Kamenar. Priznali so, da so skupno oropali cerkev v Poniški pri Celju.

— **Tragičen družinski položaj**. V zagrebških listih priobčuje dr. Lavosl. Šik žalostno povest o Magenheimovi družini. Mož pijanec, ki je vzrok vsej nesreči, mrtev, žena mučenica, v ječi, četvero majhnih otrok in 16letno dekle iz prvega zakona prepuščeni lakoti in bedi brez vseh sredstev. Nekaj dni je z 80 novčiči dnevnine 16letna Marija preživljala otroke kakor je vedela in znala; končno je sama od žalosti in lakote oslabela tako, da ni mogla več na delo. Treba bi bilo plačati stanovanje — a s čim? Tako so ostali otroci brez vse pomoči v nezasišani bedi, a starejši deček je hodil že v gimnazijo in bil zelo priden učenec. Nihče se ni spomnil na zapuščene reveže, a v najhujši sili je posegla vmes policija: poslala je po otroke — izgonjski voz in jih tako odpravila v domovno občino Lukač pri Virovitici, kjer jih pa seveda nihče ne pozna in jih bodo potaknili po hišah bogve kako. Matji pa v ječi blazni od obupa.

— **Umrli** je v tržaški bolnišnici v 49. letu svoje dobe g. Ivan V a t o v e c, brat trgovcev Jakoba, Antona in Josipa Vatočca.

— **Škrbina**. V nedeljo, dne 6. t. m., je zopet predaval g. dr. Lavrenčič iz Komna v našem Katol. slov. izobraževalnem društvu. Gospod doktor je obravnaval družabno vprašanje, pojasneval liberalni kapitalizem in socialni demokratizem ter nam kazal pot, ki vodi družbo do edinosti in medsebojne ljubezni pot praktičnega krščanstva.

— **Menažerija Hagenbeck v Gorici**. V sredo pride v Gorico potovalni oddelek svetovno znane največje menažerije Hagenbeck. S sabo pripelje 300 dre-

siраниh živalij, med temi 80 belih medvedov, 40 levov, 10 tigrov, 10 slonov, 8 morskih levov, dromedarje, zebre, lame in druge živali.

— **Gg. organiste in cerkvene pevce opozarjamo na oglas »Katoliške Bukvarne«**, ki nudi posebno za predstoječi božični čas in praznike lepo izbiro naših najboljših cerkvenih skladb.

Štaterske novice.

— **Občinske volitve v Slovenski Bistrici**. Včeraj dne 17. novembra so se vršile obč. volitve za III. razred. Stiegerjeva stranka se je posluževala tako sramotnih sleparij in sredstev, da so se celo poštenj Nemci zgražali nad tem. Volivne legitimacije zunanjim slovenskim volivcem so se dostavile šele na dan volitve v času, ko se je že volitev izvršila. Gotovo bo še o tej volitvi razpravljala sodnija. Pride dan plačila za nemške krivice. Agitacija je bila na nemški strani naravnost silovita. Stiegerjeva klika je porabila vsa gnusna sredstva pri agitaciji, da le niso v mestni zastop prišli Slovenci. Razmerje glasov je majhno. Izvoljeni so sami slovenski Nemci-renegatje. O volitvi še izpregovorimo. Na svidenje pri Filipih!

— **Protestni shod v Celju**. Veliko zanimanje vlada med našo mladino in med možmi za nedeljski shod v Celju. Od vseh strani se priključajo fantje in moške. Celo nasprotniki, t. j. liberalni učitelji nameravajo priti na shod. Naši fantje, kateri se ne od slovenskih ne od nemških liberalcev ne dajo sramotiti za svinje, bodo na shodu slovesno protestirali. Shod se začne točno ob pol 11. uri dopoldne. Lokal: Hotel »Beli vol« . Govorili bodo razni mladeniški in ljudski govorniki. Slovenski moške in fantje na svidenje v Celju!

— **Rajhenburg**. Na shodu v Rajhenburgu prihodnjo nedeljo 20. t. m. ne bo govoril g. dr. Benkovič, ker je zadržan, ampak dež. glavarja namestnik dr. Fr. Jankovič.

— **Tečaja za nadzorstvo zadrug za severne kraje Slovenskega Štajerja** v Mariboru se udeležuje okrog 30 udeležnikov. Otvoril je tečaj s primernim nagovorom g. dr. Hohnjec. Prvi dan (16. nov.) je predaval nadrevizor gosp. Vlado Pušenjak.

— **S pošte**. Gimnazijec Franc Zmazek je imenovan za poštne praktikanca pri pošti I. v Gradcu. V pokoj sta stopila poštna ekspeditorja Kajetan Holl in Josip Budnar v Mariboru.

— **Odpadništvo**. Pastor Mahnert slavi svoje orgije protestantovskega agitatorstva med dijaštvom, vajenci, poštним uradništvom in vojaštvom. Hvala Bogu, da odpadajo samo suhe veje.

— **Novi načelnik ptujske železniške postaje**. Tako dolgo je lazil pek Ornig krog raznih funkcionarjev južne železnice, da je s svojimi sramotnimi denuncijami odgrizel nepristranskega g. Reichla, ki se ni hotel klanjati Štajerčevi-Ornigovi kliki. Na Reichlovo mesto je imenovan nacionalni Nemec Wurmbenthaler iz Celovca.

— **Odlikovanje**. Dne 27. t. m. bo v Slov. gradu odlikovan s srebrnim zaslužnim križcem okrajni orožniški stražmojster Franc Korošec. — Tudi stražmojster Franc Novačan v Studen-

cih pri Mariboru bo odlikovan z srebrnim zaslužnim križcem.

— **Südmarka pred sodiščem**. Pred mariborsko okrajno sodnijo se je vršila 16. novembra zanimiva razprava contra Südmark. Ker se izda pismena razsodba, bomo o njej poročali. Odkrilo se je mnogo gnilega. Kaj če Nemci zvedo za vse te korumpirane razmere?

— **Uboj**. V St. Ilju je bil v soboto med prepriom v neki gostilni zaboden posestniški sin J. Flogi. Valentin Jazbec mu je sunil nož do ročaja v trebuh, nakar je Flogi kmalu umrl.

— **Kolera v Gradcu**. Majorja Stresslerja so včeraj iz izolacijske bolnišnice zdravega odpustili.

— **Simulirana blaznost**. Iz Maribora se poroča: Cerkveni ropar Simon Podlipnik, ki je bil 7. julija t. l. v Mariboru aretiran in izročen tamkajšnji okrožni sodniji, je kazal blaznost, vsled česar so ga poslali v Gradec na opazovalnico za umobolne. V nedeljo, 13. t. m., sta dva orožnika zopet pripeljala Podlipnika iz Gradca v Maribor k okrožni sodniji.

— **Zlobna mačeha**. Iz Slov. Bistrice se poroča: Neka ključavničarska soproga je ravnala tako nečloveško s svojim pasterkom, da se je morala proti njej uvesti kazenska ovadba. Petletni otrok ima namreč nič manj ko šestdeset težkih ran na telesu.

Književnost.

— **»Mater dolorosa«** Silvin Sardenkova je v malo dneh zbudila veliko zanimanje med izobraž. in preprostimi občinstvom. Od več strani se je izrekla želja, naj bi nam naš pesnik na podoben način opeval tudi Marijino povečanje. Izvedeli smo, da ima gospod Sardenko že spisano igro »Mater gaudiosa«. »Dolorosa« nam opeva Marijo kot kraljico mučencev in tolažnico žalostnih, »Gaudiosa« bo de pa opevala povečanje Marijino, ki se je začelo z vstajenjem Kristusovim in končalo z vnebovzetjem Marijinim. Ko se bode razpečalo zadostno število izvodov »Dolorosae«, bode izšla še »Gaudiosa«.

— **Iz Kastelčeve zapuščine**. Objavil Franc Grafenauer, Ljubljana 1911. (Založila Katoliška Bukvarna.) Pričujejoča knjiga je ponatis istoimenskih razprav F. Grafenauerjevih v »Času«, koder so izhajale celo leto 1910. Knjiga je zanimiva za tistega, ki se bavi z zgodovino naše literature in je izključno filološkega značaja. Pravzaprav so to rokopisi iz Kastelčeve, Prešernove dobe, obilno filološko glede različnih variant v besedilu komentirani. — Cena 3 krone.

ZAHTEVE HRV. PUČKE SELJAČKE STRANKE.

20. t. mes. so se na posvetovanju glavnega odbora in novoizvoljenih poslancev hrvaške kmečke stranke določile te-le zahteve za vstop v saborsko vladno večino: Sprememba godzdnega zakona in zakona o upravi imovinskih občin in sprememba postopanja v civilnih pravih. Ban je rekel, da odgovori na te zahteve potem, ko pride z Dunaja.

Delati pa morajo vse sami, ker otroci so še majhni, a delavcev ni dobiti.

Janeza pa ni in ni od nikoder. Kadar grem počasi na izprehod doli ob Sapoti proti Njivicam, mi pride spomin na našega Janeza in v takem trenutku se mi zdi, da bi moral naš Janez vsak trenutek primahati gori od Radeč. Naenkrat bo stal pred menoj, močan in visok, z razoranim obrazom od izkušenj sveta in s plamenem v očeh. Prišel bo kot velikan, ki kliče na boj, prišel bo z orjaško pestjo in z mogočnimi koraki, prišel bo človek kot ga še ni rodila naša dolina. Zebnjek se mu bo poklonil, ko pojde mimo, svibenjski stari grad se bo razveselil, staremu svetemu Kumu se bo razjasnil obraz, ko bo zagledal doli na prašni cesti svoje izgubljeno dete. Mogočni gozdovi Jatne in Magolnika in Bele vode ga bodo pozdravili s svojimi spevi in bele skale častiljivega Kuma bodo odpevale šumenju gozdov. Solnce bo pa pripekalo doli, kakor da bi hotelo stlati cvetje zmagovalcu na pot. Tako bo prišel naš Janez z mogočnimi koraki in udaril z orjaško pestjo ob stare skale. In gora se bo zmajala in reka bo zabučala in skala se bo odprla, stara mogočna skala, pod katero spi vojska kralja Matjaža.

To bo naš dan! Take sanje mi prihajajo včasih, ko se sprehajam doli ob Sapoti.

Toda našega Janeza ni in ni od nikoder in nikdo ne ve zanj in nikomur ni zaupal svoje skrivnosti.

Kako se v Ljubljani spuščajo v vodo parniki.

Bilo je ravno četrta na deset zjutraj. Jaz sem se leno natezal pri pisalni mizi in stegnil roko po peresu, da nadaljujem svoje delo, ko se odpro vrata in v sobo privihra kot huda ura moja sestrična:

»Hitro, hitro! Ob pol desetih spuste »Ljubljano« v vodo!«

»Ljubljano?«

»No, saj veš, tisto staro, novo ladjo, tisti parniček, tisto lupinjo! Le hitro! Tu imaš klobuk!«

»Raca na vodi! Saj res! Lej no, saj bi bil skoro čisto pozabil, da imamo v Ljubljani slavnost moment spuščanja ladje v vodo.«

Med tem mi je Režika hitro potisnila klobuk postrani na glavo, vrgla suknjo na moje rame in že sva hitela po stopnicah doli in potem po bregu proti Trnovskemu pristanišču.

»Ti, Režika, malo bolj počasi!« sem sopihal čez par trenutkov. »Saj ne gori voda.«

»Voda ne gori, ampak ladja nam bo ušla! Samo, da pridemo v pravi čas. Vse črno ljudi je že tam. Hitro, hitro!« in drvela je, držeč me za roko, kot veter po bregu, tako da sem že skoro mislil, da sem jaz sam — parobrod.

Prišla sva do cilja. No, hvala Bogu, da še vedno stoji na svojem visokem odru in puha bele oblačke pare

proti nebu. Ni se še tako mudilo, ne. Delavci pribijajo tukaj še kako klamfo, tam mažejo spodnji del ladje s črno barvo. Gospodje inženirji, kar trije naenkrat, hite okoli z imenitnimi obrabi in z metrom v roki. Policaji napravljajo red in potiskajo občinstvo čem dalje tem bolj nazaj proti zidu.

Ura na sv. Jakoba zvoniku je udarila tri četrta na deset. No, ali bo kaj? Aha, zdaj se bo morda začelo. Inženirji so zlezli v žleb, ki vodi proti Ljubljani, počepnili so na tla, gledajo proti ladji in se nekaj važnega posvetujejo. Zdaj zlezajo zopet ven in dajejo povelja. Tukaj stoji ena deska malo na stran, mora se zaravnati; tam moli trska iz žleba, mora se odstraniti, ondi je pri strani krcelj za dva centimetra previsok, mora se odžagati.

Tako poteka čas, noge prezebajo, ladja pa še vedno stoji na svojem mestu. No, konečno! — Gospodje inženirji so našli, da je sedaj vse v redu in dali povelje, da se cel oder in žleb namaže, da ladja bolje teče. In desetero rok se začne pridno premikati, da namaže trame in tramiče, deske in količe z žajflico.

»No, čez pet minut bo šla.«

Ja servus! Pol ure je že poteklo od zadnjega povelja, a ladja še vedno mirno leži.

Približalo se je par ljubljanskih gospodov, pozdabili se z inženirji, in inženir v usnjenem jopiču se je začel z njimi razgovarjati.

»No, kedaj pa bode krstili ladjo«, povpraša ga eden izmed njih.

Ej, smo ga morali umakniti, ki se ga dve partaj kregaja za nomen. Eni se ga prav da »Lubiana«, druga pa »Argo«. Se ga mormo sedaj napravit anketa.

Sedaj skušajo vijak, vrrrrrrrrrr! »Alament, zdej bo pa že šou. Loparji se že vrteja!«

Toda ura kaže že tri četrta na enajst, a ladja se še ni ganila. Konečno so privlekli vijake, na vsako stran ladje enega in isto tako tudi na zadnji konec ladje in začno jo povzdigovati in riniti naprej.

»Živja, je že not!«

»Kdo? Kje? ...«

»En poba, k se je preveč kol Iblance soku.«

Ladja pa se komaj vidno, centimeter po centimetru, pomika naprej. Gospodje inženirji so, kot se zdi, različnega mnenja, kajti pridno mahajo z rokami po zraku, letajo z metri sem in tja in merijo, merijo. Dva sta zopet zlezla v žleb in gledata gori. Kaj vranča je neki tam tako zanimivega, da navzlec nevarnosti, da jih ladja pogazi, tamkaj čepita? Saj bi šel tudi jaz tja firbec past, če bi ne bilo gospoda policaja, ki človeka takoj osorno požene nazaj, če stopi za korak naprej.

Ladja zopet stoji. Vijaki so zarjaveli in nočejo pošteno funkcionirati. Mašinist, ki stoji cel čas na brodu pri svojem stroju, je moral dati kanglico

OBOROŽEVANJE TURŠKE PROTI BOLGARSKI.

Iz Carigrada se poroča, da je porta odredila 360.000 frankov za zidanje obmejnih utrdb proti Bolgarski. Utrdbe se bo na nekaterih krajih začelo zidati takoj, na drugih mestih pa prihodnje leto. Namerava se tudi sezidati ob meji velike vojašnice in utrdb na gorskih prelazih proti Bolgarski. Potovanje Goltz paše je baje v zvezi z novimi vojnimi deli.

Ljubljanske novice.

LJUBLJANSKI KATOLIČANI!

Dne 20. septembra letos so, kakor vsako leto, Italijani praznovali obletnico, kar so sv. Očetu ugrabili njegovo last. Rimski župan, vodja framazonov, jud Natan, je imel govor, v katerem je kruto žalil sv. Očeta in se norčeval iz češčenja Marije Device.

Te žalitve so ogorčile ves katoliški svet. Celo med liberalnimi poslanci v Italiji so se našli moške, ki so obsodili Natanovo surovost. Povsod prirejajo katoličani protestna zborovanja. Posebno se je izkazal cesarski Dunaj, kjer je na tisoče in tisoče katoliški Cerkev zvestih src na sijajnem zborovanju manifestiralo proti framazoni predznosti in proti temu, da bi se, izrabljajoč katoliško potrpežljivost, tudi pri nas počasi pričele portugalske razmere.

Tudi v Ljubljani dvignimo v nedeljo, dne 20. novembra, svoj glas na

VELIKEM PROTESTNEM ZBOROVANJU,

ki se vrši v veliki dvorani »Uniona« ob 4. uri popoldne z dnevnim redom:

Natan in Portugal.

Govori načelnik Slovenske Ljudske Stranke državni in deželni poslanec dr. Ivan Šusteršič.

Prihitite vsi na to zborovanje! Pokažimo svetu, da hočemo tudi v središču Slovenije ostati zvesti katoliški Cerkev!

Agitirajte za najobilnejšo udeležbo!

Za odbor ljubljanskih katoličanov:

Fran Povše, predsednik.

Člani nekatoliških organizacij nimajo pristopa.

Ij Tečaj za knjigovodstvo otvori S. K. S. Z. danes zvečer ob pol 8. uri v prostorih S. K. S. Z.

Ij Križanska moška Marijina družba praznuje v nedeljo 20. t. m. svoj drugi društveni praznik sv. Jurija. Zjutraj ob šestih sv. maša s skupnim svetim obhajilom. Večerni slovesni shod pa se preloži na prihodnjo nedeljo 27. novembra vsled protestnega shoda, ki se ima vršiti 20. t. m. ob 4. uri popoldne v veliki dvorani hotela »Union«. Družabniki se zbero zaradi tega ta dan polnoštevilo ob 3. uri v Križankah.

Ij Pri »Društvu rokodelskih mojstrov« sta oglašena dva mladeniča, ki se želita učiti rokodelstva, in sicer eden ključavničarstva, drugi kolarstva ali sploh kake obrti. — Istotam je oglašen dobro izučen krojaški pomočnik, ki išče službe v Ljubljani. — Podrobneje se izve pri društvem tajniku, Ivanu Pengovu, podobarskem mojstru, v Kolodvorskih ulicah, št. 20.

Ij Poročil se je v Ljubljani inženir g. Venčeslav Smrekar z gospodično Bogomilo Volaričovo.

z oljem, da se namažejo vijakom grla, da ne hrešče in ne vrišče tako neusmiljeno.

»Noch einen halben Meter und wir sind im Wasser.« pravi inženir, ki gre okoli. »In fünf Minuten ist alles vorbei.«

Z Bogom veselje. Ura bije četrt na eno, noge so otrpnile že do kolen, ladja pa še vedno ni v vodi. Mašinistu je postalo pri krmilu predolgočasno in zlezal je pod krov h kosilu.

»Fantje, dejmo no v roke plunt in odrint, če ne z gospodi inženiri ne bo do sodnega dne nič.«

»Ti fujaker, dej no svojo kobilco spred upreči, da se bo naprej genila.«

Konečno! Tri četrt na eno! Živijo, živijo! Ze drči! Mašinist hiti k svoji mašini in samega veselja močno zabrlizga s piščalko! Ze je polovica ladje v vodi. V tem bum-resk! Ladja se je močno nagnila na levi bok in obtičala na malem količku kraj žleba, katerega vsi inženirji in verkmajstri vzlic metrom niso opazili. Velik hrup, smeh in nove skrbi. Ladja tiči napol v vodi, napol na suhem. Tako je ladja tičala vjeta do 4. ure popoldne. Šele tedaj se jo je posrečilo spraviti v valove Ljubljani.

Ij Čudno vreme. Včeraj je bilo tako lepo jasno, da je bilo misliti, da se bo de sedaj začela najlepša jesen. Tudi večer je še kazal enako lice. Naenkrat pa se je stemnilo in dež je začel liti kakor iz škafa. Danes zjutraj pa je jel padati med dežjem tudi sneg, pa je kmalu pojenjal med tem ko dež dalje lije. Svet je zabasan z meglami in še ni upanja, da se bo izvršila kaka izprememba.

Ij »Slovenska Filharmonija« priredi v nedeljo zvečer 20. t. m. v veliki dvorani hotela »Union« ljudski koncert pod vodstvom kapelnika g. Czajaneke. Vstopnina običajna. Spored priobčimo jutri.

Ij Slovensko deželno gledališče. Jutri, v soboto, zvečer prvič v Ljubljani literarna drama »Ekvinokcij«, spisal Ivo conte Vojnovič, glasbeni intermezzo spisal Ivan pl. Zajc. — Orkestralne in ensembleske skušnje za opero »Tannhäuser« se vrše vsak dan ter se bodo vršile tudi prihodnji teden, ker je zbor le zvečer na razpolago.

Ij Aretacija. Nadstražnik prvega ljubljanskega zavoda za straženje in zaklepanje, Anton Gajzer, je pred par dnevi med ponočnim pregledovanjem tovarne sodavice v Slomškovi ulici zapazil sumljivega človeka, ki se je na tamošnje dvorišče vtihotapil. Oddal ga je mestnemu stražniku. Isti nadstražnik je v zidarski baraki v Vodmatu nasproti trgovca g. Gerjola ponoči zasačil človeka brez izkazil. Bil je to neki Fr. Fuhrmann z Moravskega, v katerega posesti se je našel steklarski demant, ki ga kot izučen kovač gotovo ni smel pritevati med svoje obrtno orodje. Tudi ta dečko je našel prenočišče v »hotelu magistrat«. Tako podpora preobloženih mestnih stražnikov in orožnikov je vsekako hvale vredna.

Ij Umrli so v Ljubljani: Marija Smerajc, kramarica, 70 let. — Matija Boc, posestnik in postrešek, 80 let.

Ij Nepošteni služkinji. V neki gostilni na sv. Jakoba trgu je služila služkinja Ana Slakova, rojena 1891 v Novem mestu. Dne 14. t. m. ji je gospodinja dala 7 K 40 h za meso, a je denar spravila, meso pa vzela na gospodinjinjo ime. Ze prej je vzela na tak način pri nekem drugem mesarju za 19 K mesa, v neki specerijski trgovini pa za 7 K 20 h blaga. Hotela je odpreti tudi doma nek denarni predal in ker ni imela pravega ključa, se ji je v ključavnici zalomil. Bila je aretovana. — V neki restavraciji v Gradišču je pa služila služkinja Terezija Rojkova, rojena 1883 v Dobrnjah. Gospodar je opazil, da mu vedno izginjajo steklenice raznih vin, tako da mu je tekom časa zmanjkovalo za 131 K 21 h vina. Sumil je sicer Rojkovo, a ni mogel najti ničesar obtežilnega zoper njo. Končno je našel pri nji steklenico vina in jo ovalil policiji, katera je služkinjo aretovala. Pri zaslišanju je tatvino le deloma priznala in izpovedala, da je vino dajala tudi neki postrežnici. Obe so včeraj popoldne izročili sodišču.

Ij Prijet hazardist. Pred kratkem je prišel v neko tukajšnjo gostilno nek neznanec in začel z natakario igrati slepo igro. Nekaj časa ji je pustil dobivati, potem pa se je sreča obrnila. Kmalu je bila natakario ob 25 K, tujec pa je izginil. Sinoči je policija hazardista izsledila v osebi 27 let starega delavca Jožefa Filipoviča, rojenega v Krmpotu pri Cerkvenici na Hrvaškem in ga danes izročila sodišču.

Ij Oblastva zasledujejo 16 let starega delavca Vincencija Sandschusterja iz Vöcklabrucka na Zg. Avstrijskem, ker je sumljiv, da je pri svojem gospodarju v Welsu vlomil in ukradel 700 K denarja. Sandschuster hodi po svetu s kinematografi. Sedaj je šel baje v Trst.

Ij Izgubil se je zlat prstan z demantom od Karlovske ceste do Rožnika. Prosi se ga oddati nazaj proti nagradi na policiji.

Predavanja S. K. S. Z.

Cerklje. Slov. katol. izobraževalno društvo v Cerkljah je priredilo 16. in 30. oktobra predavanje. Predaval je društveni predsednik Janez Ev. Bešter o svojem potovanju po Palestini in Egiptu.

Šmarje. Dne 13. novembra je predaval v šmarskem kat. izobraževalnem društvu dr. Guido Rant o vplivu liberalizma in svobodomiselnosti.

— Ribnica. V tukajšnjem Katol. sl. izobraževalnem društvu je predaval v nedeljo, dne 13. t. m., o Palestini in Egiptu g. Fr. Krumpetar, župnik od Sv. Gregorja.

— V kat. slov. izobraževalnem društvu v Dol. Logatcu je predaval dne 13. novembra g. katehet Andrej Ažman iz Postojne o »Slovenih pred letom 1848. z ozirom na njihov sedanji kulturni napredek«. Predavanje je bilo zelo dobro obiskano.

Poverjeniki Družbe sv. Mohorja! Zbirajte vsi Mohorjev dar za „Slovensko Stražo.“

IZ AMERIKE.

Slovenska župnija v New Yorku. Slovenci v New Yorku bodo ustanovili slovensko župnijo ter so ukrenili tozadevno že prve korake.

Slovenska šola v New Yorku. Slovenski duhovnik Anselm Murn je ustanovil prvo slovensko šolo v New Yorku, v kateri podučuje slovenske otroke slovensko brati in pisati. Dozdaj ima 15 učencev.

Slovenec v newyorški ubožnici. Martin Glavan, doma z Iga pri Ljubljani, je prvi Slovenec, ki je našel pomoči v newyorški ubožnici. Mož je že čez 20 let v Ameriki. Meseca svečana je med potjo spodrsnil na cesti in tako nesrečno padel, da si je zlomil nogo. Bil je štiri mesece v bolnišnici. Za delo ni bil več sposoben. Ker v bolnišnici že zaradi pomanjkanja prostora ni mogel ostati, so ga dali v ubožnico v Kings Coutny.

Slovenec umrl v Ameriki. V Čikagi je umrl Slovenec Ivan Mahovec, star 54 let. Svoj čas se je udeležil vojske v Bosni.

Slovanski vestnik.

Železnice na Ruskem. Evropska Rusija skupaj s poljskim kraljestvom in Finsko kneževino, je imela dne 1. prosinca 1909. 56.739 km železnice. Z ozirom na dolgot železniške mreže, je Rusija druga država v Evropi. Presega jo še Nemčija, ki ima 59.696 km železnice. Drugače se pa predstavlja stvar, ako se oziramo na prostrano zemljo in na število prebivalstva. Na Ruskem pride na 1000 kvadratnih kilometrov prostora 10^{1/2} km. železnice. Pod tem ozirom je predzadnja država v Evropi. Za njo stoji samo še Švedska, ki ima 82 km železnice na 1000 kvadratnih km. Po drugih evropskih državah je pa razmerje sledeče: V Belgiji pride na 1000 kvadratnih km 160 km železnice; na Angleškem 118; v Švici 117; na Nemškem 110; na Holandskem 94, na Francoskem 90; v Avstriji 72. Celotna Turčija stoji pod tem ozirom pred Rusijo, ima namreč 118 km železnice na 1000 kvadratnih km zemlje. Ako se oziramo na število prebivalcev, stoji Rusija v vrsti evropskih držav na 11. mestu. Na 100 tisoč prebivalcev ima 427 km. Za njo stoji: Bolgarija z 424; Turčija z 327 in Srbija s 24 km železnice na 100.000 prebivalcev. Pri drugih evropskih državah je razmerje sledeče: Francija 123; Ogrska 106; Nemčija 98; Angleška 82; Avstrija 77 in tako dalje. Največ železnice na Ruskem ima pjeterkovska gubernija na Poljskem, potem varšavska, moskovska, siedlecka, ekatarinoslavska, tulska in podolska gubernija. Sploh se nahaja največ železnice na Poljskem in Finskem. Najmanj železnice ima gubernija arhangeljska, za njo astrahanska, olonjecka, vologotska, kazanska in tako dalje.

sl Čenstohovska afeta. Čenstohovska afeta gre h koncu. Samostanskega brata Zaloga, ki je menda glavni krivec, ruska policija še ni mogla najti, dasiravno se potika najbrže kje po Ruskem. Macoha bo avstrijska vlada v kratkem izročila Rusiji, kjer bo najbrže oproščen, ali pa se mu bo dala prilika ubežati. Vse kaže namreč na to, da je bila s tatovi v zvezi tudi policija. Min. predsednik Stolipin je poslal v Čenstohovo od ministrstva nekega uradnika Petrova, da bi stvar preiskal in poročal. Prvo delo Petrovo je bilo, da je prepovedal menihom delati duhovne vaje, katere jim je škof naložil. Potem je pa dobil pater Przedzicki 40 dni zapore, zato, ker se je odkrilo, da je nekoč, ko je potoval v inozemstvo, obiskal tudi Rim in tam stopil baje v stike z jezuiti. Przedzicki je bil v samostanu načelnik stranke, ki je bila za strogo izpeljevanje pravil, ter glavni nasprotnik Macahov. — Skoraj gotovo je, da Macoh in njegova družba ni pokradla dragocenosti Matere Božje. Kradli so samo druge cerkvene denarje.

Razpuščeno dalmatinsko bralno društvo. Dalmatinsko namestništvo je razpustilo liberalno bralno društvo v Makarski, ker je v spomin Ferrerove smrti izobesilo črno zastavo.

Telefonska in brzajavna poročila.

DRŽAVNOZBORSKI »SLOVENSKI KLUB«.

Dunaj, 18. novembra. »Slovenski klub« se snide v sredo, 23. t. m., ob 10. uri dopoldne. Polnoštevila ude-

ležba vseh članov je neobhodno potrebna.

ŠKOFOVSKE KONFERENCE.

Dunaj, 18. novembra. Škofovske konference so bile včeraj zvečer končane.

VELIKE VAJE AVSTRO - OGRSKE MORNARICE.

Dunaj, 18. novembra. Velike vaje avstro-ogrske mornarice bodo prihodnje leto ob dalmatinski obali. Vajam bo prisostvoval tudi prestolonaslednik.

SRBSKI KRALJ V RIMU.

Belgrad, 18. novembra. Kralj Peter odpotuje, kakor poroča »Novo Vreme«, 30. t. m. v Rim in potem v Pariz. Obisk Dunaja in Berolina je preložen na prihodnje leto.

K ČENSTOHOVSKI AFERI.

Krakov, 18. novembra. Včeraj dopoldne se je prepeljalo čez mejo Damaz Maczocha, ki je bil tu v zaporu, in ki je, kakor znano, umoril svojega brata in izvršil cerkveni rop v Čenstohovem. V obmejnem kraju Granica se ga izročilo ruskim oblastem, ki so ga potem prepeljale v Petrikan, kjer je zaprta njegova ljubimka Helena Maczoch in menih p. Starzewski.

BOLEZEN GROFA TOLSTEGA.

Varšava, 18. novembra. Došle vesti o zdravju grofa Tolstega so slejkoprej vznemirljive ter se je bati, da je Tolstovo življenje seštetu na par dni. Knez Obolenski pripoveduje, da se je grof Tolstoj v zadnjem času zelo zanimal za legendo, v kateri car Aleksander I. ni umrl v času, kot se je oficijelno razglasilo, temveč je še mnogo let pozneje živ vel kot eremit v Sibiriji. Misli se, da je Tolstemu dala ta legenda povod k načrtu, preseliti se v kak samotni kraj na Kavkazu ter preživeti svoje zadnje dni popolnoma v miru. Žene njegove doslej še niso pustili k njemu. Predno je grof Tolstoj zapustil Jasna Poljana, je izpopolnil svojo že več let spisano oporoko, ki vsebuje tudi določbe o njegovih pismenih delih. Lastniskim pravicam do svojih del se odreka.

Peterburg, 18. novembra. Od bolniške postelje grofa Tolstega poročajo Tolstoj je preživel noč brez spanja, zdremal je šele proti jutru. Temperatura 37,3, delovanje srca slabo, žila bolj. Sin Tolstega Aleksander je brzojavil v Peterburg, da se vnetje pljuč ne širi več, da pa povzroča skrbi delovanje srca. Bolnik ima zelo slab spomin. Soproge Tolstega še vedno ne puste k bolniku. Gospa se obnaša upravnobno. Na obdobje, da je preveč ljubila denar, je odgovorila časnikarjem, da je kot mati devetih otrok in stara mati 25 vnukov morala skrbeti za njihovo bodočnost.

Peterburg, 18. novembra. Metropolit Antonij je brzojavil Tolstemu: »Od Vašega spora s cerkvijo sem molil za Vas in še molim, da bi Vas Bog privedel nazaj v naročje cerkve. Prosim Vas, da se sedaj, ko bodete morda kmalu stali pred Njegovo sodbo, spravite s cerkvijo in s pravovernim ruskim narodom. Bog Vas blagoslovi in varuj!«

ZOPET SMRT SLAVNEGA AVIATIKA.

Denver, 18. novembra. Aviatik Johnstone, ki je dosegel svetovni rekord v višini, je padel iz višine 800 čevljev in obležal mrtev.

POŽAR V PETERBURGU.

Peterburg, 18. novembra. Preteklo noč je pogorelo več hiš v bližini zgradbe za letelce stroje. Inženir Tataranov se je javil policiji, da je sam zažgal neki letelci stroj in da je tako nastal požar. Inženirja so poslali na opazovalni oddelek blaznice.

Po svetu.

Nov parnik velikan. Prevozna družba »Hamburg - Amerika Linie« zgradi velikanski nov parnik, ki bo 268 m dolg, 30 m širok in približno 64 m visok. Dolžino si moremo nekoliko predstaviti ako pomislimo, da bi se moralo 12 štirnadstropnih hiš postaviti drugo vrlo druge, da bi bile tako visoke, kakor bo ladja dolga. Ako pa bi se parnik postavil podolgem na ulico, kakor bo plaval na morju, bi pa bil mnogo višji kakor najvišje hiše z dimniki, celo še enkrat višji. Ne bo nič čudnega, če bo kak potnik na tem bodočem velikanu pozabil da se nahaja na morju.

Hrvaška umetnica v dvorni oper na Dunaju. Primadona zagrebškega gledališča gdca. Mira Korošec je do bila sijajno ponudbo za angažma na dunajski dvorni operi. V to svrhu b. gdca. Korošec začetkom februarja gostovala na Dunaju v vlogi »Kraljice Sabe«. »Santuzze« in »Aide«.

Mažarski most do morja. Kupčija med belgijskim generalnim konzulom Doretom in neko mažarsko banko glede posestva Moslavine, ki obsega 12 ti-soč oralov, je gotova. Banka je posestvo kupila in sedaj naseli na njem Mažare. Tako si Mažari grade svoj most do Adrije.

Turistovska koča orošana. Iz Solnograda poročajo, da je nekdo vlomil v »Annaberghütte« in jo opleni. Vlomilca so aretirali.

O mornariških proračunih velikih držav priobčuje vitez Leopold Chlumetzky v svojem časopisu »Österreichische Rundschau« z ozirom na delegacijsko zasedanje več števil, ki so zanimive, ako primerjamo vojno moč posameznih držav. V naši državi je v mirovnem času samo 8 pro mille prebivalstva vojakov, medtem ko jih je v Italiji 8,5, v Rusiji 9,5, v Nemčiji 10 in na Francoskem celo 15 pro mille. Vojni proračun naše monarhije je najmanjši — ne glede na Italijo, ki ima tudi znatno manj prebivalstva — med vsemi velikimi državami. Izdatki za vojsko so znašali leta 1908. na Angleškem 1435 milijonov kron, v Nemčiji 1405 milijonov, v Rusiji 1324 milijonov kron, na Francoskem 1037 milijonov, v Avstro-Ogrski 504 milijone in v Italiji 425 milijonov kron. Na vsakega posameznega prebivalca je prišlo leta 1909. stroškov za vojsko: na Angleškem 31 K, na Francoskem 25 K, v Nemčiji 20 K, v Italiji 13 K, v Rusiji 11 K, v Avstro-Ogrski samo 10 kron. Za vojno mornarico se je izdalo leta 1908.: na Angleškem 776 milijonov kron, v ameriških Združenih državah 607 milijonov, v Nemčiji 399 milijonov, na Francoskem 302 milijona, v Rusiji 241 milijonov, na Japonskem 200 milijonov, v Italiji 150 milijonov in v Avstro-Ogrski 58 milijonov kron. Od teh izdatkov je prišlo na posameznega prebivalca na Angleškem 17,5 K, na Francoskem 7,7 K, v Združenih državah 7,3 K, v Nemčiji 6,36 K, v Italiji 4,47 K, na Japonskem 4,12 K, na Ruskem 1,65 K, v Avstro-Ogrski 1,19 K. — Mornariški izdatki so se pomnožili od leta 1900 do leta 1908. v Združenih državah za 305 milijonov kron, v Nemčiji za 241 milijonov, na Japonskem za 57 milijonov, na Angleškem za 55 milijonov, v Italiji za 42 milijonov, v Rusiji za 16 milijonov, v Avstro-Ogrski za 11,78 milijonov kron. Pri tem pa je treba tudi vpoštevati, da ima avstrijsko vojno brodovje, močno 103.000 ton, varovati ravnotako veliko trgovsko mornarico, kakor italijansko vojno brodovje, ki je skoro močno 2.000.000 ton, ali kot rusko vojno brodovje, ki je istotako za 100.000 ton močnejše.

Dežnik, orodje vlomilcev. Nedavno so tatovi vlomili v prodajalno nekega zlatarja v Hamburgu na način, ki nas živo spominja na vlom v prodajalno dunajskega zlatarja Siegrida Simona lanskega leta v mesecu novembru. Kakor znano si je nad prodajalno tega zlatarja najel neki mlad človek sobo ki je redno vsak večer igral dalje časa na okarino. Pozneje se je dognalo, da je pihal v okarino samo zato, da se ni čulo, ko je vrtal v strop in so padali drobci zida v zlatarjevo trgovino. V Hamburgu pa so bili vlomilci bolj iznajdljivi. Zvrtali so najprej v strop zlatarjeve trgovine malo odprtino, potisnili skozi zaprt dežnik, ki se je viseč pod stropom odprl. Nemoteno so potem tatovi razširjali odprtino v stropu, čegar kosci so potem padali v odprti dežnik brez vsakega šuma. Ko je bila odprtina dovolj velika, spustili so se tatovi v prodajalno po lestvicah ter tamkaj mirno pobradli in odnesli po istem potu najlepše dragocenosti. Domneva se, da sta vlom izvršila samo dva člana neke organizirane tatinske družbe. Prejšnji dan je namreč prišel v prodajalno neki navidezno gluhonem berač ki si je pri tem ogledal prodajalne prostore. V istem času je bil v trgovini tudi neki elegantno oblečeni Anglež, ki je izbiral dragocenosti ter pokazal pri tem veliko strokovno znanje. Odšel pa je iz prodajalne, ne da bi kaj kupil. Misli se, da sta ta dva človeka vlomila ponoči v trgovino, ali pa sta vsaj informirala tatove. Za vlomilci ni sledu.

TRŽNE CENE.
Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 18. novembra.	
Pšenica za april 1911	10 98
Rž za april 1911	7 91
Oves za april 1911	8 38
Koruza za maj 1911	5 66

Spominjajte se pri vseh prireditvah, pri vseh veseljih in žalostnih dogodkih „Slovenske Straže“!

Pomanjkanje krvi

Priprava le s to znamko — ribičem — kot garancijskim znakom SCOTT-ovega ravnanja.

je nevarno stanje in se mora brez odlašanja odpraviti s SCOTT-ovo emulzijo, zanesljivim krepilnim sredstvom, ki je zdravnik kakor tudi bolniki vedno toplo priporočajo. Scott-ova emulzija prijetno diši in je pri tem lažje prebavna in vendar bistveno bolj učinkujoča, kot navadno ribje olje. Poskus Vas bo o tem hitro pričal.

Scott-ova emulzija

je obenem priporočljiva za osebe vsake starosti, ki trpe na katerikoli način na pomanjkanju krvi.

Cena izvirni steklenici 2 K 50 vin.

Dobi se v vseh lekarnah.

Serravallo
železnato Kina-Vino

Higienična razstava na Dunaju 1906.
Državno odlikovanje in častni diplom k zlati kolajni.

Povzroča slast do jedi, okrepeča živce, zboljša kri in je rekonvalescentom in malokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

Izborni okus.

Večkrat odlikovano.

Nad 7000 zdravniških priporočil.

J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj
TRST-Barkovlje.

Takoj sprejem
krojaškega pomočnika
za veliko delo in za dobro plačo.
Ant. Gebul, kroj. mojster, Jesenice.
3384

Kurzi efektov in menjic.

dne 17. novembra 1910.

Skupna 4% konv. renta, maj—november	9310
Skupna 4% konv. renta, januar—julij	9310
Skupna 4-2% papirna renta, februar—avgust	9660
Skupna 4-2% srebrna renta, april—oktober	9660
Avstrijska zlata renta	11560
Avstrijska kronska renta 4%	9305
Avstrijska investic. renta 3 1/2%	8205
Ogrska zlata renta 4%	11115
Ogrska kronska renta 4%	9155
Ogrska investicijska renta 3 1/2%	8105
Delnice avstrijsko-ogrske banke	1805
Kreditne delnice	663
London vista	24085
Nemški drž. bankovci za 100 mark	11737 1/2
20 mark	2351
20 frankov	1907
Italijanski bankovci	95
Rublji	254 1/4

Ant. Bajec
cvetlični salon
Pod Trančo št. 2,
poleg čevljar. mostu

Izdeluje šopke, vence, trakove.
Velika zaloga nagrobnih vencev. Zunanja naročila točno.
Cene zmerne.

3662 52—1

: Naročajte „Slovenca“ :

Dr. V. Gregorič
primarij deželne bolnice
v Ljubljani, Resljeva cesta 5

ordinira od 10.—12. ure
dop. in od 1/2 3.—4. ure pop.

Izurjena gospodinja

se išče v župnišče v čednem kraju na deželi. Nastop čimprej. — Ponudbe na upravištvo »Slovenca« pod naslovom »Stainost«.

3378

Za žene in dekleta

je lepo sukneno in modno blago v veliki izbiri v nad 40 let obstoječi gvanthi trgovini.
R. Miklauc, Ljubljana
Štritarjeva ulica št. 5.
Vzorci na zahtevo poštne prosto.

Meteorologično poročilo.
Višina n. moriem 306,2 m, sred. zračni tlak 736,0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Relativna vlažnost
17	9 zveč.	732,8	3,7	sr. svzh.	jasno	
	7. zjut.	727,1	2,4	sl. jvzh.	dež	84
18	2. pop.	723,5	3,0	sr. vzhod		

Srednja večerajšnja temp. 5,2° norm. 3,2°.

Krasne damske klobuke

kakor tudi za deklice in otroke
najnovejše mode v največji izbiri
po zelo ugodnih cenah priporoča

modni salon P. Magdič,
Ljubljana, nasproti glavne pošte.

3012

Najboljše štedilno voščilo za pode

Brezbarvno, rumeno in rjavoo za parkete ali polikane
tla priporoča v škatljah po en, pol in četrt kg ali prosto

ADOLF HAUPTMANN

prva kranjska tovarna oljnatih barv, firneža, laka in stek. kleja

1413 G4

Modni salon
Ivane Schiller, Sv. Petra cesta, šte. 31.

priporoča (kot bivša mnogoletna uslužbenka klobučnega oddelka Henrika Kenda)
lepo in ceno izbiro, damskih, dekliskih, otroških klobukov, finih modelov in čepic.

: Zalni klobuki vedno v zalogi. :
: Popravila se izvršujejo točno in ceno. :
2726 8

Valični mlin v Domžalah
I. Bončar, Ljubljana
Centralna pisarna in skladišče: Venova ul. 6.
Telefon interurb. št. 129. Telefon interurb. št. 129.

Priporoča pšenično moko izuradne kakovosti, otrobe in druge mleuske izdelke.

Zastopstvo in zaloga v Gorici: Peter Gruden & Komp., Stolni trg 9.

H. SUTTNER urar prva največja domača tovarniška firma „JKO“
exportna tvrdka ur zlatnine
Ljubljana Mestni trg in srebrnine Lastna tovarna ur v Švici

Briljanti po nizki ceni.

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Učajoč. kosm. zobo-
čistil. sred-
stvo

Seydlin

Izdelovatelj
O. Seydl
Ljubljana, Stritarjeva ulica 7

Za slabokrvne in prebolele

je zdravniško priporočano
črno Dalmatinsko vino
najboljše sredstvo 2501

4 steklenice (5 kg) franko K 4.—

BR. NOVAKOVIC, Ljubljana.

P E S

majhne postave, rumene barve z belimi li-
sami na glavi in z gori zavahanim repom,
ki sliši na ime „Pubi“ se je izgubil v Kranju
pred cerkvijo. Pošteni najditelj naj ga odda
proti nagradi na policiji v Kranju. 3379

Veletrgovina specerijskega blaga in
deželnih pridelkov

ANTON KOLENC
CELJE

„Narodni dom“ Graška cesta 22.
(v lastnih hišah).

Naznanja, da kupuje vsakovrstne deželne pri-
delke vsako množino po najvišjih dnevnih cenah,
osebito suhe gobe, laneno seme, fižol, kumino, vsa-
kovrstno žito, konoplje itd. ter sadje sveže in suho.
Priporočam se gospodom kolegom trgovcem za
nakup vedno svežega specerijskega blaga in deželnih
pridelkov, ker jamčim za pošteno in dobro postrežbo
po najnižjih dnevnih cenah.
Gospodom duhovnikom priporočam vsakovrstne
sveče, kadilo in olje za cerkve.
Slavnemu občinstvu zagotavljam točno in so-
lidno postrežbo z vedno svežim blagom po naj-
nižjih cenah. Nadalje premog na cele vozove debel
po 2-10, droben po 1-40 K 100 kg na dom postavljen
v Celju, drugam po dogovoru.
Pismena naročila se z obratno pošto izvrše.

Službe išče dekle

3376

poštenih staršev, najraje v kaki
trgovini z mešanim blagom. Stara
23 let, **šivilja**, nastopi tudi kot
učenka ozir. z malo plačo.
Naslov pove upravništvo „Slovenca“.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Denarni promet do 31. dec. 1909
čez 83 milijonov kron

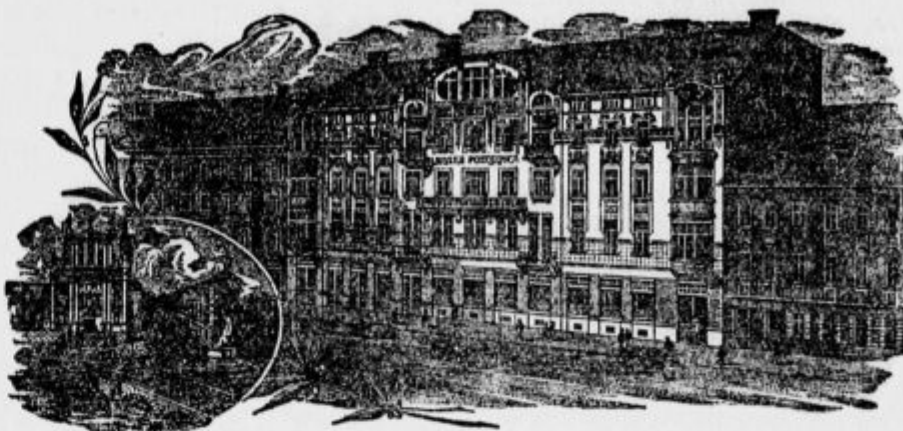
Lastna glavnica K 503.575-98

Stanje vlog ene 31. marca 1910
čez 21 milijonov kron

Ljudska Posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta štev. 6, pritličje, v lastni hiši nasproti hotela
„Union“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do
1. ure popoldan ter jih obrestuje po

4 1/2 %

brez kakega odbitka, tako da prejme vložnik od vsakih vlo-
ženih 100 kron čistih 4-50 kron na leto.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje
kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštno-hranilnične položnice na raz-
polaganje. Sprejema tudi vloge od svojih zadrušnikov na tekoči račun ter daje
istim posojila proti vknjižbi z in brez amortizacije, na osebni kredit (proti po-
roštvu) in zastavi vrednostnih papirjev. Menjice se najkulantneje eskomptujejo

Dr. Ivan Sušteršič, predsednik. **Josip Siška**, stolni kanonik, podpredsednik. —
Odborniki: **Anton Belce**, posestnik, podjetnik in trgovec v St. Vidu nad Ljubljano
Fran Povše, vodja, graščak, drž. in dež. poslanec. **Anton Kobi**, posestnik in trgovec,
Breg pri Borovnici. **Karol Kauschegg**, veleposestnik v Ljubljani. **Matija Kolar**,
stolni dekan v Ljubljani. **Ivan Kregar**, svetnik trgovske in obrtne zbornice in hišni
posestnik v Ljubljani. **Fran Leskovic**, hišni posestnik in blagajnik »Ljudske posojil-
nice«. **Ivan Poliak ml.**, tovarnar. **Karol Poliak**, tovarnar in posestnik v Ljubljani.
7 **Gregor Slibar**, župnik na Rudniku. 1

Katoliška Bukvarna v Ljubljani

Adventne in božične za mešan zbor. **P. Angelik**
Hribar; partiture in 4 gla-
sovi K 4-80, posamezni glasovi à K —60. — Dolgo zaželjene
in nujno pogrešane pesmi ljudskega skladatelja, ki je znal
narodni duh v svojih pesmih spojit v cerkveno dostojnem
smislu.

Obhajilne pesmi istega skladatelja, za mešan zbor;
partitura in 4 glasovi K 3-60, po-
samezni glasovi à K —40. — Vrzel, ki se je kazala na polju
cerkvene glasbe glede obhajilnih napevov, je s to zbirko
precej izdatno izpolnjena.

Cantica sacra I. del, za moški ali ženski zbor, **Anton**
Foerster. K 2-40. — Moškim in ženskim
zborom je ta pesmarica, ki nudi veliko izbiro raznih na-
pevov za vse prilike in potrebe cerkvenega leta, neobhodno
potrebna.

Zbirka cerkvenih pesmi za moški ali ženski
zbor; **Janko Leban**.
K 1-40. — Priročna pesmarica obsega razne lepe napeve ter
bode cerkvenim zborom prav dobro služila.

Missa in hon. St. Josephi za mešan zbor; **Ivan**
Pogačnik. Partitura
K 1-60, posamezni glasovi à K —40. — Vseskozi lahka a
v pravem cerkvenem duhu zložena skladba bode svojemu
namenu služila tudi pri najboljših cerkvenih zborih.

12 Marijinih pesmi II. zbirka, za mešan zbor; **Ant-**
ton Foerster. Partitura K 1-80,
posamezni glasovi K —40. — Mojsterski, vendar lahki na-
pevi so pravi biscri domače glasbene umetnosti.

Introitus et Communiones za največje in večje
praznike celega leta;
Kimovec-Premrl. Partitura K 2—, glasovi K 1—. — Za raz-
voj tradicionalnega korala je omenjena zbirka velike važ-
nosti in cerkvenim zborom prepotrebna.

Vse te knjige se dobe v Katoliški Bukvarni
v Ljubljani, v knjigarni „Mirija“ v Kranju
in I. Krajec nasl. v Novem mestu.

Za cerkvene pevske zборе:

Zveličar nam je rojen, za ženske glasove, in Of-
fertorium in festo Epiphaniae Domini za me-
šan zbor. **Fran Kimovec**. Part. K —40.

Božične pesmi za mešan zbor. **Chlondowski**.
K 1-30.

Introitus & Communiones za največje in večje
praznike celega leta. **Kimovec-Premrl**. Part.
K 2—, glasovi po K 1—.

Rihar renatus. **Fran Kimovec**. 21 pesmi našemu
Gospodu za mešan zbor: 3 razne, 4 postne,
2 božični, 2 velikonočni, 1 za Vnebohod, 8 za
sveto Rešnje Telo, 1 na čast presv. Trojici.
Part. K 3—, glasovi po K —40.

Ljudska pesmarica za nabožno petje v šoli,
cerkvi in doma. **Fran Spindler**. Broširano
K —60, vezano K 1—. Obsega: 6 mašnih, 5 ob-
hajilnih, 6 blagoslovov, 21 pesmi za cerkveno
leto, adventne, božične, velikonočne itd., 12
pesmi za Marijine praznike, 10 pesmi za šmar-
nice in druge pobožnosti, 9 pesmi k svetnikom
in angelom, 16 raznih pesmi, poleg tega je
tudi več pesmi, ki se pejejo z istimi napevi.

Spremljevanje k „Ljudski pesmarici“. **Fran**
Spindler. K 4—. To je partitura k ravnokar
opisani „Ljudski pesmarici“.

Cerkvena pesmarica za Marijino družbo, I. del,
za štiri enake (ženske ali moške) glasove.
Anton Grum. Part. K 2—. Obsega razne znane
in udomačene mašne pesmi, dalje 2 pesmi za
advent, 4 božične, 1 za Novo leto, 2 za sv. Tri
Kralje, 2 za Ime Jezusovo, 5 postnih, 3 veliko-
nočne, Križev teden, Vnebohod, Binkošti, Presv.
Trojico, 4 o presv. Rešnjem Telesu, 2 za Presv.
Srce Jezusovo, cerkveno blagoslovljenje, dalje
9 obhajilnih in 5 k blagoslovu.

Missa de Angelis. **Fran Kimovec**. Koralna maša.
Partitura K 1-50, vsak glas po K —30.

Missa in hon. s. Caecilie ad IV voces inaequa-
les. **Anton Foerster**. Op. 15. Part. K 2—, gla-
sovi po K —30.

Missa Seraphica ad IV voces inaequales cum
Organo. **P. Hugolin Sattner**. Part. K 3-20, gla-
sovi po K —50.

Missa in hon. S. Stanislai Kostkae, brevis et
facilis ad quatuor voces inaequales. **Dr. An-**
ton Chlondowski. Part. K 2-80, glasovi po
K —40.

Missa in hon. ss. Cordis Jesu ad IV voces inae-
quales. **Fran Kimovec**. Part. K 1-50, glasovi
po K —40.

Slovenska sv. maša v čast sv. Cecilije za me-
šan zbor in samospelve z orglami. **Anton**
Foerster. Op. 82. Part. K 1-20.

Slava Bogu. **P. Hugolin Sattner**. Op. 10. I. zve-
zek. Mašne pesmi za mešan zbor. Part. K 1-50,
glasovi po K —40.

Mašne pesmi za mešan zbor. **P. Hugolin Satt-**
ner. Op. 9. Part. K 2—, glasovi po K —40.

Slovenska sv. maša za mešan zbor. **Ivan La-**
harnar. Part. K 1-20.

L. Belarja slovenska maša za tri ženske glasove.
Fran Kimovec. Part. K —60, štirje izvodi
K 2—.

V ponižnosti klečimo in 5 Marijinih pesmi za
mešan zbor. **Anton Grum**. Part. K 1—.

Ecce sacerdos magnus za moški zbor. **Fran Ki-**
movec. Part. K —40.

Tantum ergo ad III voces viriles. **Dr. Anton**
Chlondowski. Part. K —50, glasovi po K —10.

Te Deum super cantum Michaeli Haydn. IV. vo-
cum inaequalium aut una voce cum organo.
Anton Foerster. Op. 58. Part. K —50.

Asperges me et Vidi aquam iuxta editionem
Vaticanam. **Fran Kimovec**. Part. K —50, pet
izvodov K 2—.

Oremus pro pontifice nostro ad IV voces vi-
riles. **Dr. Anton Chlondowski**. Part. K —50,
glasovi po K —10.

Sanctae Joseph. **Dr. Anton Chlondowski**. Invo-
catio una voce sola et choro ad IV voces inae-
quales alternatim concinenda. Part. K —60,
glasovi po K —10.

Ave Maria VII vocem inaequalium aut IV vocum
aequalium. **Anton Foerster**. Op. 107. Part.
K —60, glasovi po K —20.

Ave Maria in češčena Marija za tri ženske ali
moške glasove z orglami. **Nagrobница** za tri
ženske glasove. **Fran Kimovec**. Part. K —50,
pet izvodov K 2—.

Litanije presv. Srca Jezusovega za moški ali
ženski ali mešan zbor. **Anton Foerster**. Op. 73.
Part. K —40.

Lavretanske litanije Matere božje za moški ali
ženski ali mešan zbor. **Anton Foerster**. Op. 17.
Part. K —40.

6 Marijinih pesmi za tri ženske ali moške gla-
sove (ena za dva, štiri tudi za en glas) z
orglami. **Anton Foerster**. Op. 100. Part. K 1-80,
glasovi po K —40.

12 Marijinih pesmi za mešan zbor. **Stanko**
Premrl. Part. K 1-80, glasovi po K —40.

Marijine pesmi za mešan zbor. **P. Hugolin Satt-**
ner. Part. K 1-80, glasovi po K —50.

Velikonočne pesmi za mešan zbor. **Ivan La-**
harnar. Part. K 1-30.

Lamentacije in očitjanja ali žalostne pesmi Je-
remija preroka („Kaj sem ti storil“) za me-
šan zbor. **Anton Foerster**. Op. 5. Part. K —70.

Šmarnične pesmi za mešan zbor. **Ivan Lahar-**
nar. Part. K 1-30.

Nagrobnice. **Frančišek Marolt**. Lično vezano
K 2-40. Poleg že znanih, lepih, v srce sega-
jočih žalostink, n. pr. Blagor mu, Človek glej,
Nad zvezdami, Jamica tiha, Usliši nas Gospod
itd., imamo v Maroltovi zbirki tudi izredno
številno novjših vsestransko vzornih, glasbeno
dovršeni in globoko občutenih nagrobni-
spevov. Zbirka obsega 24 slovenskih nagrob-
nic, zaključujejo štirje latinski zbori: „Li-
bera“, „Miserere“ in pa najlepša, najresnejša
in najveličastnejša se glaseča in dušo najbolj
pretresujoča Mendelsohnova nagrobница „Be-
ati mortui“.

Praeludium et posludium super hymnum austri-
acum auctoris Josephi Haydn pro organo aut
fortepiano quatuor manibus (Secondo =
„Ped.“ c. octava). **Anton Foerster**. Op. 105.
Part. K —60.

Himna v čast Cirila in Metoda. **Premrl**. Za
mešan ali moški zbor. Part. K —40.